

УДК 811.111'42

Ю. Д. Предій,
асистент

(Чернівецький Національний університет імені Ю. Федьковича)

КОМУНІКАТИВНО-ПРАГМАТИЧНИЙ АСПЕКТ ДОСЛІДЖЕННЯ ТЕКСТІВ ІНТЕРНЕТ-ОГОЛОШЕНЬ (НА МАТЕРІАЛІ АНГЛОМОВНИХ ТЕКСТІВ ОГОЛОШЕНЬ ПРО РОБОТУ)

Стаття, що пропонується до розгляду, присвячена дослідженню текстів які функціонують у віртуальному середовищі Мережі Інтернет. На прикладі корпусу текстів оголошень близьких за тематикою було розглянуто моделі адресанта та адресата, виділено їх особливі та специфічні риси. Шляхом якісного та елементів кількісного аналізу було визначено, що афективно-оцінна лексика відіграє визначну роль у комунікативно-прагматичному спрямуванні текстів оголошень.

Проблематика дослідження текстів Мережі Інтернет привертає увагу все більшої кількості науковців-філологів. Досліджуються структурні, дискурсивні, етикетні, терміноутворюючі аспекти Інтернет-комунікації [1; 2; 3; 4], розвиваються когнітивно-перекладацький, когнітивно-прагматичний та лінгвокультурологічний напрямки вивчення Інтернет-комунікації [5; 6; 7].

У різноманітні напрямків та підходів лінгвістичного вивчення Мережевих текстів, дослідженням Л. Ф. Компанцевої, визначено їх жанрову парадигму: "Наша типологія жанрів віртуального дискурсу ґрунтується на когнітивно-прагматичних принципах. Як значущі жанрові одиниці, услід за Д. Крістал, ми виділяємо жанрові формати електронного дискурсу, що об'єднують у своєму складі дрібніші форми мовних жанрів. До жанрових форматів віртуального дискурсу ми віднесли електронну пошту (включаючи всілякі розсилки, спам, віруси тощо), синхронні (чати, ICQ) і асинхронні (форуми, конференції, віртуальні щоденники тощо) дискурсивні практики, електронні дошки оголошень, віртуальні світи" [7: 13].

Отже можна стверджувати, що для досліджень Інтернет-середовища створено відповідні теоретичні та практичні засади. **Невирішеними** поки що залишаються питання визначення окремих та специфічних рис конкретних жанрів віртуального середовища й зокрема жанру оголошення. Визначення особливостей лексичного наповнення, структурної побудови, особливостей репрезентації інформації з точки зору її комунікативно-прагматичного аспекту у текстах Інтернет-оголошень становлять основну **мету** нашого дослідження.

Матеріалом дослідження слугує корпус текстів-оголошень, відібраних з Мережевого варіанту загальнонаціонального Британського видання "The Guardian". Інтернет-комунікація є й розвивається виключно як вторинний, опосередкований спосіб спілкування. Її першоджерелом та основою слугують конвенційні, традиційні форми тексту, пристосовані до умов штучного віртуального світу. На нашу думку, тексти розміщені на шпальтах електронної версії загальноновизнаного видання найкраще піддаються опису та класифікації як 'конвертований' різновид традиційних текстів, тих, що з паперового варіанту трансформувалися до мультимедійного гіпертекстового формату.

Тексти оголошень про роботу організовані за тематикою та конкретною галуззю життєдіяльності: Art Heritage, Charities, General, Health, Graduate, Environment, Engineering, Science, та ін. [8]. Тексти оголошень мають визначену формально-структурну організацію: Job Title, Employer, Reference, Contact, Location, Industry, Hours, Salary. Таким чином, окреслюється прагматичний простір сприйняття тексту повідомлення. Категорія авторської інтенції у текстах оголошень про роботу більшою мірою імпліцитна. Вона наявна у комерціалізованому вигляді та реалізується у категорії Employer/Client. У тексті оголошення репрезентація Employer/Client займає першу, обов'язкову частину текстового простору. Розглянемо наше твердження на прикладі двох споріднених тематичних груп оголошень Art Heritage та Charity, гуманітарного спрямування.

Категорія Employer/Client у тексті оголошень цих тематичних груп репрезентується за допомогою таких афективно-оцінних лексичних одиниць: largest publicly-owned organiser of conferences [9], Our client has gained a reputation for being incredibly fast, friendly and focused. They are well established and respected and have become one of the largest independent financial companies with exceptional customer service [10], This is an exciting time to join our team – with the recent collaboration between the Guildhall School of Music and Drama and the Barbican Centre creating a unique combination of art, culture, music and drama [11], Founded in 1822, the Royal Academy of Music has a distinguished history and an international reputation as a conservatoire of the highest standard. Many of the world's leading musicians and performers once studied with us and ours is a close-knit, friendly and inclusive environment with staff and students from over 50 countries, based at the Academy's prestigious Central London location adjacent to Regent's Park [12], The Heritage Lottery Fund (HLF) and its parent body, the National Heritage Memorial Fund (NHMF), are working hard to fund projects that celebrate and look after the UK's diverse heritage [13], An exciting opportunity for someone to take on the role of Assistant Officer to support Arts Council England's national Arts Strategy team 2 [14], My client is a regional division of one of the largest contractors in the UK, due to

their continued expansion in the Thames Valley region they now require several Quantity Surveyors to fill vacancies in different departments [15], Our client, a global media brand seeks an ambitious HR Coordinator/Assistant to join a well established HR team within a world leading organisation [16], Extremely busy department, you will be dealing with high profile clients and issues concerning the art sales [17], Our client is the UK's first online Auctioneering business and is seeking an all-round antiques and collectibles valuation expert to work in and around London. This is the first Internet auction house in the United Kingdom selling art, antiques, and modern design. It provides the same level of service as a traditional auction house with all the benefits of the Internet [18], You'll love the idea of working in an environment that's at the cutting edge of the contemporary art scene [19], An exciting opportunity to work at Audiences London, the audience development agency for London [20], Tate St Ives is working to encourage awareness and enjoyment of modern and contemporary art in the unique cultural context of Cornwall [21], Exciting opportunities exist at Ikon, one of the UK's leading contemporary art organisations based in Birmingham Programme Assistant [22], The University of Stevenage Arts and Leisure Centre is a unique facility in the heart of Stevenage and is home to the Gordon Craig Theatre, a versatile conference and events venue and sports and fitness centre [23], IWM North, the fifth branch of the word-famous Imperial War Museum, was opened in 2002 with learning and access at its core [24], Amnesty International is the largest human rights organisation in the world [25], We are an internationally renowned postgraduate medical school on a mission – to contribute to the improvement of health through the pursuit of excellence [26], As a development agency working in more than 40 countries, ActionAid's mission is to deliver change in local communities – and campaign at a national and international level – to fight poverty [27], Child Welfare Scheme is a London based Charity (No. 1106156) working primarily in Nepal with a combined turnover approaching £1 million a year [28], A front line regeneration Not for Profit organisation [29], The Red Cross/Red Crescent is the largest humanitarian organisation in the world [30]. Робимо висновок, що у споріднених тематичних групах оголошень про роботу категорія адресанта характеризується та реалізується засобами оцінної лексики із позитивним забарвленням. Засоби реалізації можна розділити на такі групи:

– за розміром компанії, яка пропонує роботу в гуманітарній сфері: largest publicly-owned organiser of conferences; Our client has gained a reputation for being incredibly fast, friendly and focused. They are well established and respected and have become one of the largest independent financial companies with exceptional customer service; My client is a regional division of one of the largest contractors in the UK, due to their continued expansion in the Thames Valley region they now require several Quantity Surveyors to fill vacancies in different departments;

– за місцем серед подібних інституцій: Founded in 1822, the Royal Academy of Music has a distinguished history and an international reputation as a conservatoire of the highest standard. Many of the world's leading musicians and performers once studied with us and ours is a close-knit, friendly and inclusive environment with staff and students from over 50 countries, based at the Academy's prestigious Central London location adjacent to Regent's Park.

– за рівнем самооцінювання та важливості особистісної діяльності: This is an exciting time to join our team - with the recent collaboration between the Guildhall School of Music and Drama and the Barbican Centre creating a unique combination of art, culture, music and drama; The Heritage Lottery Fund (HLF) and its parent body, the National Heritage Memorial Fund (NHMF), are working hard to fund projects that celebrate and look after the UK's diverse heritage; An exciting opportunity for someone to take on the role of Assistant Officer to support Arts Council England's national Arts Strategy team 2; Extremely busy department, you will be dealing with high profile clients and issues concerning the art sales.

– за потужністю фінансової спроможності: Child Welfare Scheme is a London based Charity (No. 1106156) working primarily in Nepal with a combined turnover approaching £1 million a year.

У тексті оголошень про роботу гуманітарного спрямування, у залежності від лексичного об'єму оголошення оцінна лексика займає від 4,8% до 9%. Незважаючи на невелику питому вагу, оцінна лексика у тексті оголошення має визначне комунікативно-прагматичне значення. Якщо порівняти цю складову тексту оголошення із текстом художнім, то за функцією оцінні лексичні одиниці виконують роль зав'язки, зацікавлення адресата та зосередження уваги саме на тому чи іншому тексті оголошення.

Категорія адресата в тексті оголошень про роботу репрезентується експліцитно, шляхом використання лексичних одиниць Candidate/Role/Post/Post holder; шляхом номінації із зарахуванням фахової лексичної одиниці; шляхом використання безособових конструкцій із переліком бажаних якостей/обов'язків адресата: they are looking for an enthusiastic and organised Sales Executive [31], Be able to discuss quotations with customers (using call scripts) ensuring that they are happy to continue with their application with confidence [32], Acting as our System Engineer, it will be up to you to oversee our energy use - making sure that we are as efficient as possible [33], Given the level of the post and range of responsibilities involved, Chartered CIPD status and proven experience as an HR professional, preferably

within higher education, are essential prerequisites [34]. Характеризуючи категорію адресата в тематичній групі оголошень про роботу гуманітарного спрямування, важливо зазначити, що переважно відзначаються *людські*, а не професійні якості претендента на певну посаду. Бажані якості адресата репрезентуються оцінною лексикою із позитивною семантикою та складають від 5,1% до 8% питомої ваги у тексті оголошення.

Розглянувши категорії адресанта та адресата в текстах оголошень про роботу гуманітарного спрямування, які реалізуються у віртуальному середовищі Мережі Інтернет на сторінках оголошень британського загальнонаціонального видання "The Guardian" можна зробити такі **висновки**:

- тексти, які конвертовані до Інтернет-простору, володіють рівною мірою первинними та набутими якостями та характеристиками;
- до первинних характеристик текстів-оголошень про роботу належать формальна структурованість та чітке комунікативне спрямування, використання літературної, а не розмовної лексики, дотримання орфографічних та граматичних правил;
- вторинні, набуті характеристики текстів Інтернет-оголошень включають: власне гіпертекстуальність (можливість переходу до інших лінків, дізнатися більше про роботодавця, використавши включений до тексту оголошення лінк); інтерактивність; присутність елементів креалізованого тексту (логотипи компаній-роботодавців, які несуть додаткове прагматичне навантаження).
- перелічені якості дозволяють зробити висновок, що тексти Інтернет-оголошень належать до перехідного типу текстів із подвійною, не взаємовиключною функціонально-семантичною природою.
- оцінна лексика в текстах оголошень про роботу складає відносно невелику питому вагу, проте відіграє визначну комунікативно-прагматичну роль у сприйнятті тексту оголошення.

У подальшому дослідження текстів оголошень про роботу відмінних тематичних груп надасть можливість порівняти способи репрезентації адресанта та адресата, вибудувати комунікативні моделі адресанта та адресата, дослідити особливості функціонування різнорівневих лексичних одиниць, що у свою чергу надасть можливість для виокремлення специфічних та інваріантних особливостей текстів-оголошень як жанру Інтернет-комунікації.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ

1. Заборовська С. В. Особливості віртуального дискурсу в просторі Інтернет (на прикладі інтернет-щоденників): Автореф. дис. ... канд. філол. наук: 10.02.02 / С. В. Заборовська; Харк. нац. пед. ун-т ім. Г. С. Сковороди. – Харків, 2006. – 19 с.
2. Дискурсивні особливості інтернет-публікацій дебатів британського парламенту: Автореф. дис. ... канд. філол. наук: 10.01.08 / Г. Л. Рябоконт; Львів. нац. ун-т ім. І. Франка. – Львів, 2005. – 22 с.
3. Столярова М. О. Етикет у віртуальній англійській комунікації (на матеріалі чатлайнових сесій): Автореф. дис. ... канд. філол. наук: 10.02.04 / М. О. Столярова; Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка. – К., 2005. – 20 с.
4. Стрельбіцька Л. Інтернет як полігон розвитку природної мови / Л. Стрельбіцька // Вісн. Нац. ун-ту "Львів. політехніка". Пробл. укр. термінології. – 2005. – № 538. – С. 33-38.
5. Згурська В. Г. Когнітивно-перекладацький аспект вивчення лексичних інновацій сфери Інтернет та комп'ютерних технологій / В. Г. Згурська // Вісн. Сум. держ. ун-ту. Сер. Філол. науки. – 2005. – № 5. – С. 142-148.
6. Славова Л. Л. Комунікативні стратегії та тактики у сучасному мас-медійному політичному дискурсі: зіставний аспект (на матеріалі українських та американських Інтернет-джерел) / Л. Л. Славова // Вісн. Житомир. держ. ун-ту ім. І. Франка. – 2006. – № 27. – С. 116-117.
7. Компанцева Л. Ф. Інтернет-комунікація: когнітивно-прагматичний та лінгвокультурологічний аспекти: Автореф. дис. ... д-ра філол. наук: 10.02.02 / Л. Ф. Компанцева; НАН України. Ін-т мовознав. ім. О. О. Потебні. – К., 2007. – 36 с.
8. Guardian.co.uk. [Електронний ресурс] – Режим доступу до видання: <http://www.guardian.co.uk/> – Заголовок з екрану
9. Guardian.co.uk. [Електронний ресурс] – Режим доступу до видання: <http://www.jobs.guardian.co.uk/job/270525/sales-executive-events> – Заголовок з екрану
10. Guardian.co.uk. [Електронний ресурс] – Режим доступу до видання: <http://www.jobs.guardian.co.uk/job/270473/sales-advisor> – Заголовок з екрану
11. Guardian.co.uk. [Електронний ресурс] – Режим доступу до видання: <http://www.jobs.guardian.co.uk/job/270108/barbican-centre-and-guildhall-school-energy-officer> – Заголовок з екрану
12. Guardian.co.uk. [Електронний ресурс] – Режим доступу до видання: <http://www.jobs.guardian.co.uk/job/270118/head-of-personnel-and-training> – Заголовок з екрану
13. Guardian.co.uk. [Електронний ресурс] – Режим доступу до видання: <http://www.jobs.guardian.co.uk/job/270255/chair-and-four-trustees> – Заголовок з екрану
14. Guardian.co.uk. [Електронний ресурс] – Режим доступу до видання: <http://www.jobs.guardian.co.uk/job/269794/assistant-officer-arts-strategy-team-2> – Заголовок з екрану

15. Guardian.co.uk. [Електронний ресурс] – Режим доступу до видання: <http://www.jobs.guardian.co.uk/job/269649/project-quantity-surveyors> – Заголовок з екрану
16. Guardian.co.uk. [Електронний ресурс] – Режим доступу до видання: <http://www.jobs.guardian.co.uk/job/269625/hr-coordinator> – Заголовок з екрану
17. Guardian.co.uk. [Електронний ресурс] – Режим доступу до видання: <http://www.jobs.guardian.co.uk/job/269460/administrator-art-dept-top-auction-house-20k> – Заголовок з екрану
18. Guardian.co.uk. [Електронний ресурс] – Режим доступу до видання: <http://www.jobs.guardian.co.uk/job/269363/valuations-expert-online-auctioneers-london-se1-20k> – Заголовок з екрану
19. Guardian.co.uk. [Електронний ресурс] – Режим доступу до видання: <http://www.jobs.guardian.co.uk/job/269354/art-administrator> - Заголовок з екрану
20. Guardian.co.uk. [Електронний ресурс] – Режим доступу до видання: <http://www.jobs.guardian.co.uk/job/269718/research-manager> - Заголовок з екрану Guardian.co.uk. [Електронний ресурс] – Режим доступу до видання: <http://www.jobs.guardian.co.uk/job/268803/learning-programmes-curator> – Заголовок з екрану
21. Guardian.co.uk. [Електронний ресурс] – Режим доступу до видання: <http://www.jobs.guardian.co.uk/job/268976/programme-assistant> - Заголовок з екрану
22. Guardian.co.uk. [Електронний ресурс] – Режим доступу до видання: <http://www.jobs.guardian.co.uk/job/268986/general-manager>- Заголовок з екрану
23. Guardian.co.uk. [Електронний ресурс] – Режим доступу до видання: <http://www.jobs.guardian.co.uk/job/268999/head-of-learning-and-access> – Заголовок з екрану
24. Guardian.co.uk. [Електронний ресурс] – Режим доступу до видання: <http://www.jobs.guardian.co.uk/job/271176/executive-director> – Заголовок з екрану
25. Guardian.co.uk. [Електронний ресурс] – Режим доступу до видання: <http://www.jobs.guardian.co.uk/job/270197/development-director> – Заголовок з екрану
26. Guardian.co.uk. [Електронний ресурс] – Режим доступу до видання: <http://www.jobs.guardian.co.uk/job/270148/director-of-fundraising> – Заголовок з екрану
27. Guardian.co.uk. [Електронний ресурс] – Режим доступу до видання: <http://www.jobs.guardian.co.uk/job/270149/project-worker-volunteer-involving-organisations> – Заголовок з екрану
28. Guardian.co.uk. [Електронний ресурс] – Режим доступу до видання: <http://www.jobs.guardian.co.uk/job/269833/interim-ceo> – Заголовок з екрану
29. Guardian.co.uk. [Електронний ресурс] – Режим доступу до видання: <http://www.jobs.guardian.co.uk/job/270245/senior-service-manager-humanitarian-action> – Заголовок з екрану
30. Guardian.co.uk. [Електронний ресурс] – Режим доступу до видання: <http://www.jobs.guardian.co.uk/job/270525/sales-executive-events> – Заголовок з екрану
31. Guardian.co.uk. [Електронний ресурс] – Режим доступу до видання: <http://www.jobs.guardian.co.uk/job/270473/sales-advisor> – Заголовок з екрану
32. Guardian.co.uk. [Електронний ресурс] – Режим доступу до видання: <http://www.jobs.guardian.co.uk/job/270108/barbican-centre-and-guildhall-school-energy-officer> – Заголовок з екрану
33. Guardian.co.uk. [Електронний ресурс] – Режим доступу до видання: – Заголовок з екрану
34. Guardian.co.uk. [Електронний ресурс] – Режим доступу до видання: – Заголовок з екрану

Матеріал надійшов до редакції 05.05. 2009 р.

Ю. Д. Предій. Комунікативно-прагматичний аспект дослідження текстів оголошень (на матеріалі англоязычних текстів оголошень о роботі).

Статья посвящена исследованию текстов объявлений о работе, которые функционируют в Интернете. На примерах анализа категорий адресанта и адресата в тематически близких группах текстов, было установлено, что для осуществления желаемого перлокутивного эффекта используется аффетивно-оценочная лексика. Установлено, что в объявлениях гуманитарного характера акцентируются человеческие, а не профессиональные качества адресата.

Prediy J. D. Communicative and Pragmatic Aspects of Ads Research (based upon the English ads).

The present article deals with the research of Internet ads as both textual and hypertextual phenomenon. The analysis of sender's and addressee models in thematically close groups of ads texts had been used to exemplify the statement, that the expected perlocutionary effect in such texts is achieved by use of evaluative lexis. It had been also found out, that ads of such type focus mainly on personal, not professional qualities of addressee.